

Το Δικαίωμα στη Μόρφωση

Δίκτυο Κειμένων

ΚΕΙΜΕΝΟ 1¹

Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πρόταση για τη μείωση και πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση

Η ραγδαία μεταπολεμική τεχνολογική και κοινωνική εξέλιξη συνοδεύτηκε μεταξύ άλλων με αύξηση της ζήτησης για ανθρώπινο εργασιακό δυναμικό υψηλής κατάρτισης. Αυτό κατέστησε πιο κρίσιμο τον ρόλο του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού, καθώς και την ανάγκη μιας μαζικής και εκτεταμένης χρονικά εκπαίδευσης. Για να εξασφαλιστεί καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία, οι νέοι, από τη δεκαετία του '70 και εντεύθεν, δεν μπορούσαν πλέον να αρκεστούν στα εφόδια που παρείχε η δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά ήταν αναγκασμένοι να στοχεύσουν σε υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο μέσα από επέκταση της παραμονής στις σχολικές δομές. Την τάση αυτή επιτάχυναν ποικίλα αρνητικά οικονομικά γεγονότα που διόγκωσαν το φαινόμενο της νεανικής ανεργίας.

Στον αυξανόμενο διεθνή ανταγωνισμό η πληρέστερη μόρφωση και κατάρτιση, πέραν της συμβολής της στην ατομική ανάπτυξη, στην κοινωνική συνοχή, στην επαγγελματική και προσωπική ολοκλήρωση, εξασφαλίζει και οικονομική ασφάλεια για το σύνολο. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο συνδέθηκε, σε ατομικό επίπεδο, με υψηλότερο κίνδυνο ανεργίας, χαμηλότερες απολαβές, δυσχερέστερη επαγγελματική εξέλιξη και σε ένα βαθμό με υψηλότερες πιθανότητες για παραβατικότητα, κοινωνική περιθωριοποίηση και ως εκ τούτου, χαλαρότερη κοινωνική συνοχή. Κομβικό ζητούμενο, λοιπόν, έχει θεωρηθεί η επιδίωξη της παραμονής για ικανό χρόνο στις σχολικές δομές (ή αντίστοιχα η αποφυγή της εγκατάλειψής τους), με όποιον τρόπο αυτό

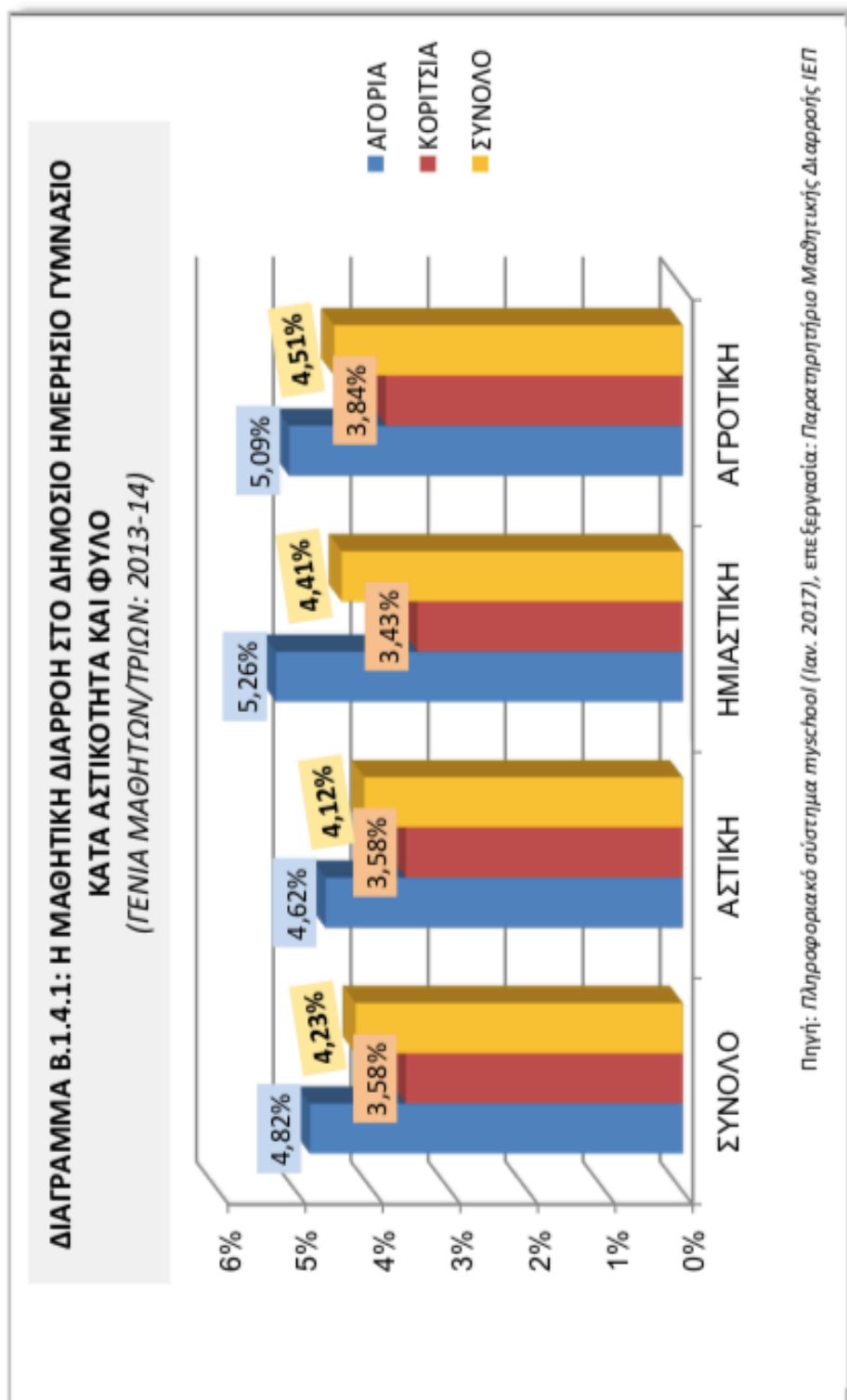
¹ Διασκευασμένο απόσπασμα έκδοσης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής το 2015.

μπορεί να οριστεί σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες κάθε κοινωνίας και εκπαιδευτικού συστήματος.

Παρ' όλα αυτά, ένα μεγάλο ποσοστό μαθητών, που στη χώρα μας αγγίζει το 13,1%, εγκαταλείπει πρόωρα την εκπαίδευση. Οι λόγοι είναι σε μεγάλο βαθμό προσωπικοί, αλλά είναι δυνατόν να εντοπιστούν ορισμένα επαναλαμβανόμενα χαρακτηριστικά.

Ειδικότερα, τα παιδιά γονέων που διαθέτουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και προέρχονται από μη ευνοούμενα κοινωνικά στρώματα έχουν περισσότερες πιθανότητες να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση και την κατάρτιση, πριν ολοκληρώσουν την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με άλλους νέους. Επίφοβοι επίσης προς διαρροή μαθητές είναι αυτοί που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες, όπως είναι οι νέοι που προέρχονται από χώρους κρατικής μέριμνας, τα άτομα με σωματικές και διανοητικές αναπηρίες (ΑμεΑ) ή άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, παιδιά Ρομά, αλλοδαπών και μεταναστών. Οι ομάδες αυτές τείνουν να λαμβάνουν μικρότερη στήριξη από τις οικογένειές τους, να αντιμετωπίζουν διακρίσεις εντός του εκπαιδευτικού συστήματος και να έχουν πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε ευκαιρίες μη τυπικής και ανεπίσημης μάθησης εκτός της υποχρεωτικής φοίτησης. Είναι λοιπόν προφανές ότι οι κοινωνικές ανισότητες αποτυπώνονται με ιδιαίτερη ένταση μέσω της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Στην πρόωρη εγκατάλειψη μπορούν να οδηγήσουν και οι γνωστικές - πολιτισμικές απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών που σχετίζονται με το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών, ιδιαίτερα σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα με υψηλό βαθμό επιλεκτικών διαδικασιών και αυξημένες απαιτήσεις μελέτης, τα οποία μεγεθύνουν τις ατομικές διαφορές και τονίζουν τα μειονεκτήματα που σχετίζονται με το οικογενειακό υπόβαθρο. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό συμβάλλει ώστε οι μαθητές να χάσουν το ενδιαφέρον τους για την εκπαίδευση, αφού θεωρούν ότι δεν έχουν τις προϋποθέσεις να πετύχουν ακαδημαϊκά, και να στραφούν πρόωρα στην αναζήτηση εργασίας, όπου θεωρούν ότι μπορούν να έχουν καλύτερες πιθανότητες επιτυχίας.

² Από έρευνα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2017). Ανακτήθηκε από http://www.iep.edu.gr/images/IEP/ΕΠΙΣΤΙΜΟΝΙΚΙ_ΥΠΙΡΕΣΙΑ/Paratiritirio/2017/Mathitiki_Diarroi_Ereyna_2013-2016_Paratiritirio_Mathitikis_Diarrois.pdf